

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση της Απόφασης (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 2020/2053 του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2020 για το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για την κατάργηση της απόφασης 2014/335/ ΕΕ, Ευρατόμ και άλλες διατάξεις»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Με το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάστηκε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, αφενός, κυρώνεται η Απόφαση (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 2020/2053 του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 2020 για το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για την κατάργηση της απόφασης 2014/335/ ΕΕ, Ευρατόμ, και, αφετέρου, θεσπίζονται διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών σχετικά με τις εξουσίες του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Το νομοσχέδιο αποτελείται από τρία (3) Μέρη και περιλαμβάνει δέκα (10) Άρθρα (Άρθρο πρώτο έως Άρθρο δέκατο).

Το Μέρος Α΄ περιλαμβάνει το Άρθρο πρώτο, με το οποίο κυρώνεται και αποκτά την ισχύ που ορίζεται στο άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος, η προαναφερθείσα Απόφαση (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) 2020/2053. Η υπό κύρωση Απόφαση, το κείμενο της οποίας παρατίθεται αυτούσιο και αποτελεί περιεχόμενο του Άρθρου πρώτου του νομοσχεδίου, διαρθρώνεται σε δεκατρία (13) άρθρα και ένα Παράρτημα («Πίνακας Αντιστοιχίας»), ρυθμίζει δε την αναθεώρηση του τρόπου χρηματοδότησης του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής

2

Ένωσης. Συγκεκριμένα, δίνεται η δυνατότητα στην Επιτροπή να δανείζεται κεφάλαια από τις κεφαλαιαγορές, προκειμένου να εξασφαλίσει άμεση και μεγάλης κλίμακας διαθέσιμη χρηματοδοτική ικανότητα για τα μέτρα στήριξης της ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας. Ειδικότερα, ορίζεται, ως αντικείμενο της υπό κύρωση Απόφασης, η θέσπιση κανόνων σχετικά με την κατανομή ιδίων πόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να εξασφαλισθεί η χρηματοδότηση του ετήσιου προϋπολογισμού, (άρθρο 1), καθορίζονται οι κατηγορίες των ιδίων πόρων και εισάγονται ειδικές μέθοδοι για τον υπολογισμό τους (άρθρο 2), θεσπίζονται ανώτατα όρια των ιδίων πόρων (άρθρο 3), εισάγεται απαγόρευση χρήσης κεφαλαίων που έχουν ληφθεί υπό μορφή δανείων από τις κεφαλαιαγορές (άρθρο 4), προβλέπονται έκτακτα και προσωρινά πρόσθετα μέσα για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης COVID-19 (άρθρο 5), καθώς και έκτακτη και προσωρινή αύξηση των ανώτατων ορίων των ιδίων πόρων για την κατανομή των πόρων που είναι αναγκαίοι για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης COVID-19 (άρθρο 6), ορίζεται ότι τα έσοδα από τους προβλεπόμενους στην παρούσα ίδιους πόρους χρησιμοποιούνται αδιακρίτως για τη χρηματοδότηση όλων των δαπανών (αρχή καθολικότητας) που εγγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης (άρθρο 7), ρυθμίζεται η περίπτωση μεταφοράς πλεονάσματος ενός οικονομικού έτους στο επόμενο (άρθρο 8), καθορίζονται οι διαδικασίες εισπραξης ιδίων πόρων και απόδοσής τους στην Επιτροπή (άρθρο 9), τίθενται ρυθμίσεις για τα μέτρα εφαρμογής της Απόφασης (άρθρο 10), εισάγονται τελικές και μεταβατικές διατάξεις, καταργουμένης της Απόφασης 2014/335/ΕΕ (άρθρο 11), ορίζεται δε η έναρξη ισχύος της Απόφασης (άρθρο 12), καθώς και οι αποδέκτες της (άρθρο 13).

Το Μέρος Β' (Άρθρα δεύτερο έως ένατο) περιλαμβάνει διατάξεις, που τροποποιούν τις ρυθμίσεις για τη συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε αυξήσεις κεφαλαίου πιστωτικών ιδρυμάτων, στο πλαίσιο της «στρατηγικής αποεπένδυσης», καθώς και διατάξεις σχετικά με την έκτακτη παράταση της διάρκειας ορισμένων διαδικασιών ειδικής διαχείρισης του ν. 4307/2014. Ειδικότερα, με το Άρθρο δεύτερο ορίζεται ότι οι συμφωνίες-πλαίσιο που συνάπτει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.) με τα πιστωτικά ιδρύματα, στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων μετέχει, ρυθμίζουν τις σχέσεις αυτής της συμμετοχής για όσο διάστημα το Ταμείο κατέχει μετοχές και κεφαλαιακά μέσα που έχει αποκτήσει στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης ή για όσο χρόνο παρακολουθεί το σχέδιο αναδιάρ-

θρωσης. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται, όταν η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, στην οποία μετέχει το Τ.Χ.Σ., εντάσσεται στο πλαίσιο της «στρατηγικής αποεπένδυσης» (όπως ρυθμίζεται με τις νέες παρ. 7 και 8 του άρθρου 8 του ν. 3864/2010, που θεσπίζονται με το Άρθρο έκτο του παρόντος). Περαιτέρω ορίζεται, ότι περιουσία του Τ.Χ.Σ. αποτελούν και οι μετοχές, καθώς και, γενικά, τα κεφαλαιακά μέσα που αποκτά, στο πλαίσιο αυξήσεων μετοχικού κεφαλαίου, στις οποίες το Ταμείο μετέχει (Άρθρο τρίτο), αποσαφηνίζονται δε και οι αρμοδιότητες εκπροσώπησης του Γενικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ταμείου (Άρθρο τέταρτο). Εξ άλλου, τίθεται ρητή παραπομπή για την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2013 (L 176), ως προς τις κοινές μετοχές και στα άλλα μέσα κεφαλαίου της «κατηγορίας 1» («CET 1 instruments»), όσον αφορά στη σειρά κατανομής του υπολοίπου του κεφαλαιακού ελλείμματος του πιστωτικού ιδρύματος στους κατόχους κεφαλαιακών μέσων και άλλων υποχρεώσεων, κατά τους ορισμούς του άρθρου 6Α του ν. 3864/2010 (Άρθρο πέμπτο). Επίσης, ορίζεται ότι συνιστά επιμελή διαχείριση της περιουσίας του Ταμείου (υπαγομένου κατά τα λοιπά στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 405 του Ποινικού Κώδικα), η απόφαση συμμετοχής του σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου πιστωτικού ιδρύματος, ανεξάρτητα από το αν η τιμή διάθεσης ή κτήσης είναι χαμηλότερη από την τιμή κτήσης του Τ.Χ.Σ., αφενός μεν εφόσον η εν λόγω απόφαση βρίσκεται σε συμφωνία με τον σκοπό του Ταμείου και την από τις οικείες διατάξεις προβλεπόμενη έκθεση ανεξάρτητου χρηματοοικονομικού συμβούλου, με διεθνώς αναγνωρισμένο κύρος και πείρα σε αντίστοιχα θέματα, αφετέρου δε υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω αύξηση εντάσσεται στο πλαίσιο της στρατηγικής του πιστωτικού ιδρύματος, δεν γίνεται με σκοπό την κάλυψη κεφαλαιακού ελλείματος που εντοπίζει ο επόπτης, και πραγματοποιείται με ουσιαστική οικονομική συμμετοχή και των ιδιωτών, τηρουμένης, σε κάθε περίπτωση, της προβλεπόμενης από τις διατάξεις του παρόντος διαδικασίας (Άρθρο έκτο). Με το Άρθρο έβδομο καταργείται η διάταξη σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση εκκαθάρισης πιστωτικού ιδρύματος, το Ταμείο, για όσο διάστημα συμμετέχει στο πιστωτικό ίδρυμα, ως μέτοχος, ικανοποιείται από το προϊόν εκκαθάρισης προνομιακά έναντι όλων των άλλων μετόχων, από κοινού με το Δημόσιο ως δικαιούχο των προνομιούχων μετοχών του ν. 3723/2008. Με το Άρθρο όγδοο, μεταξύ άλλων, εντάσσεται στην έννοια της διαδικασίας αποκρατικοποίησης της περίπτωσης ζ' του άρθρου 8 του ν.

3461/2006, και για τους σκοπούς του εν λόγω άρθρου, η διάθεση των μετοχών του Ταμείου, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 3864/2010. Στο Άρθρο ένατο προβλέπεται η παράταση, κατά έξι (6) επιπλέον μήνες, του χρόνου διάρκειας των διαδικασιών ειδικής διαχείρισης που έχουν λήξει ή λήγουν εντός του χρονικού διαστήματος από 1.3.2021 έως 30.6.2021 ή που έχουν παραταθεί σύμφωνα με το άρθρο 89 του ν. 4714/2020 (Α' 148), καθώς και με το άρθρο 80 του ν. 4756/2020 (Α' 235), εφόσον η λήξη τους σε κάθε περίπτωση θα ελάμβανε χώρα από την 1.3.2021 έως την 30.6.2021.

Το Μέρος Γ' αποτελείται από το Άρθρο δέκατο, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου, τόσο κατά το μέρος του με το οποίο κυρώνεται η προαναφερόμενη Απόφαση και τίθενται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της, όσο και κατά το μέρος του, το οποίο περιλαμβάνει τις διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών.

Β. Το Πολυτετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (Π.Δ.Π.), που αποτελεί το αντικείμενο της υπό κύρωση Απόφασης του Μέρους Α' του νομοσχεδίου, συνιστά τον μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποσκοπεί στη δημοσιονομική πειθαρχία και τη βελτίωση της εκτέλεσης μέσω καλύτερου σχεδιασμού και αποτυπώνει τις δυνατότητες επενδύσεων της Ένωσης σε έργα και προγράμματα που ενισχύουν το μέλλον της Ευρώπης. Θεσπίζεται για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών, πρέπει να διασφαλίζει ότι οι δαπάνες της Ένωσης εξελίσσονται ομαλά και εντός των ορίων των ιδίων πόρων της, καθορίζει τις διατάξεις με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται ο ετήσιος προϋπολογισμός της Ένωσης και αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Ο κανονισμός για το Π.Δ.Π. καθορίζει ανώτατα όρια δαπανών για ευρείες κατηγορίες δαπανών, τα αποκαλούμενα «κονδύλια». Η αυξανόμενη αναντιστοιχία μεταξύ διαθέσιμων πόρων και πραγματικών δημοσιονομικών αναγκών οδήγησε στην πρώτη «διοργανική» συμφωνία, που συνήφθη το 1988, αφορούσε τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 1988-1992 («δέσμη Delors I») και είχε στόχο την παροχή των αναγκαίων πόρων για τη δημοσιονομική πραγματοποίηση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. Στις 29-10-1993 συνήφθη νέα «διοργανική» συμφωνία, με αντικείμενο τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 1993-1999 (δέσμη Delors II), αποσκοπούσε δε στον διπλασιασμό των κονδυλίων των διαρθρωτικών ταμείων και την αύξηση του ανώτατου ορίου των ιδίων πόρων. Η τρίτη «διοργανική» συμφωνία είχε ως αντικείμενο τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2000-2006 («Ατζέντα 2000»), υπογράφηκε στις 6-5-

1999, και ένας από τους κυριότερους στόχους της ήταν η διασφάλιση των αναγκαίων πόρων για τη χρηματοδότηση της διεύρυνσης. Η τέταρτη «διοργανική» συμφωνία κάλυπτε την περίοδο 2007-2013 και συνήφθη στις 17-5-2006.

Όπως προκύπτει και από την Αιτιολογική έκθεση επί του Μέρους Α' του νομοσχεδίου, η οποία περιλαμβάνεται στη σχετική Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, νομική βάση του Π.Δ.Π. είναι, καταρχήν, το άρθρο 312 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως διαμορφώθηκε με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, που μετέτρεψε το Π.Δ.Π., από «διοργανική συμφωνία», σε νομικά δεσμευτική πράξη. Το Συμβούλιο, ακολουθώντας την ειδική νομοθετική διαδικασία (άρθρο 311 της Συνθήκης), πρέπει να την εγκρίνει ομόφωνα, αφού λάβει τη συναίνεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Πέραν του καθορισμού των «ποσών των ανώτατων ετήσιων ορίων των πιστώσεων για αναλήψεις υποχρεώσεων ανά κατηγορία δαπανών και του ετήσιου ανώτατου ορίου των πιστώσεων για πληρωμές», το άρθρο 312 της Συνθήκης ορίζει ότι το Π.Δ.Π. πρέπει να θεσπίζει «οποιαδήποτε άλλη διάταξη απαιτείται για την ομαλή διεξαγωγή της ετήσιας διαδικασίας του προϋπολογισμού». Ο κανονισμός για το Π.Δ.Π. συνοδεύεται από «διοργανική» συμφωνία, που καλύπτει τους τομείς της δημοσιονομικής πειθαρχίας, της συνεργασίας σε θέματα προϋπολογισμού, καθώς και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Περαιτέρω νομική βάση του Π.Δ.Π. αποτελούν: (α) ο Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1311/2013 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2013, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σελ. 884), (β) ο Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2017/1123 του Συμβουλίου, της 20ης Ιουνίου 2017, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1311/2013 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ L 163 της 24.6.2017, σελ. 1), (γ) ο Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/538, της 17ης Απριλίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 1311/2013 για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για την περίοδο 2014-2020 όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής του συνολικού περιθωρίου για αναλήψεις υποχρεώσεων (ΕΕ L 119 της 17.4.2020, σελ. 1), καθώς και (δ) το πέμπτο Π.Δ.Π., το οποίο εγκρίθηκε στις 2-12-2013 μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη συνεργασία σε δημοσιονομικά θέματα και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση (ΕΕ C 373 της 20.12.2013, σελ. 1), κάλυπτε

δε την περίοδο 2014-2020. Η Απόφαση που εισάγεται προς κύρωση με το παρόν νομοσχέδιο, τέθηκε, τελικώς, επί τη βάσει συμφωνίας σχετικά με το Π.Δ.Π. και το Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης («Next Generation EU»), και την πρόταση αιρεσιμότητας όσον αφορά το κράτος δικαίου, για τη στήριξη της ανάκαμψης μετά την πανδημία COVID-19, εγκρίθηκε δε από το Συμβούλιο με γραπτή διαδικασία στις 14-12-2020 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) στις 15-12-2020 (L424). Η καταργούμενη Απόφαση, που αναφέρεται στον τίτλο του νομοσχεδίου, είχε αποτελέσει επίσης αντικείμενο κύρωσης, κατά το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος (ν. 4405/2016 «Κύρωση της απόφασης του Συμβουλίου 2014/335/ΕΕ, Ευρατόμ για το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες διατάξεις»).

Γ. Ως προς τη νομική φύση των πράξεων του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, οι αρμοδιότητες του οποίου αποτελούν αντικείμενο των ρυθμίσεων του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου, έχουν κριθεί, μεταξύ άλλων, τα εξής: «κατά την ενάσκηση της δραστηριότητός του το ΤΧΣ εξαντλείται σε ενέργειες αμιγώς χρηματοοικονομικές, οι οποίες αναλαμβάνονται με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια (κριτήρια αγοράς) και διέπονται με ρητή νομοθετική πρόβλεψη από το δίκαιο περί ανωνύμων εταιρειών. Επομένως, η οργάνωση, η δραστηριότητα και η εν γένει λειτουργία του ΤΧΣ διέπεται σε όλο της το εύρος από το ιδιωτικό δίκαιο. (...). Η δε επίκληση του δημοσίου συμφέροντος στους σκοπούς λειτουργίας του ΤΧΣ δεν είναι από μόνη της ικανή να προσδώσει διοικητική αρμοδιότητα στα όργανά του (...). Το γεγονός ότι τα κεφάλαια δυνάμει των οποίων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της τραπεζικής εταιρείας αποτελούν προϊόν δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου (βλ. άρθρο 3 ν. 3864/2010) και, κατά συνεκδοχή, δημόσιο χρήμα δεν αρκεί προκειμένου να μεταλλάξει τη νομική φύση του εν λόγω νομικού προσώπου και να καταστήσει τις πράξεις ή παραλείψεις του διοικητικές. Οι μετοχές του πιστωτικού ιδρύματος που κατέχει το Ταμείο αποτελούν ιδιωτική περιουσία του Ταμείου, η οποία δεν υπόκειται σε κανόνες δημοσίου δικαίου. Αυτή είναι και η ρητή βούληση του ιδρυτικού του Ταμείου νόμου (...). [η] εξυπηρέτηση δημοσίου σκοπού εκ μέρους νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, που δεν ασκεί δημόσια εξουσία, και εντός των πλαισίων της συναλλακτικής δράσεώς του δύναται να επιτευχθεί και με μέσα του ιδιωτικού δικαίου (πρβλ. ΣΕ 3860/2002). Επομένως, το ΤΧΣ δεν ενεργεί ασκώντας τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιότητά του ως μετόχου πιστωτικού ιδρύματος ως νομικό πρόσωπο διφυούς χαρακτήρα» (ΣΤΕ 23943/2017).

Περαιτέρω, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση επί του Μέρους Β΄ του νομοσχεδίου (Άρθρα πρώτο έως όγδοο), «ως μέτοχος το ΤΧΣ πρέπει να έχει στη διάθεσή του όλα τα δικαιώματα που ασκεί ένας κοινός μέτοχος, προκειμένου να επαυξήσει την αξία της συμμετοχής του ή να την προστατεύσει και, σε κάθε περίπτωση, να μπορεί να λειτουργεί με όρους αγοράς, αν κρίνει ότι αυτό θα βοηθήσει τη στρατηγική αποεπένδυσης που είναι και ο τελικός στόχος», ώστε να μπορεί «να προβεί σε κάθε σχετική πράξη, διασφαλίζοντας μακροπρόθεσμα την επένδυσή του και διευκολύνοντας τη σταδιακή απεμπλοκή του από τις τράπεζες». Η θέσπιση των ρυθμίσεων του Άρθρου ένατου συνδέεται ρητώς με «το ζήτημα των δυσχερειών πάσης φύσεως που προκύπτουν κατά την εξέλιξη των διαδικασιών ειδικής διαχείρισης λόγω της έξαρσης της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και των περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπισή της». Εξ άλλου, στη «Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 25ης Φεβρουαρίου 2021 σχετικά με τη συμμετοχή του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε αυξήσεις κεφαλαίου πιστωτικών ιδρυμάτων που δεν αποσκοπούν σε προληπτική ανακεφαλαιοποίηση ή εξυγίανση» (CON/2021/6), την οποία επικαλείται η Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης επί του παρόντος Μέρους του νομοσχεδίου, διαλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα εξής, για τη συμμετοχή του Τ.Χ.Σ. σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου: «Η συμμετοχή του αυτή θα πρέπει να έχει πραγματική οικονομική σημασία και να πραγματοποιείται υπό τους ίδιους όρους και τις ίδιες προϋποθέσεις με τη συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών, ευθυγραμμιζόμενη με το οικείο νομικό πλαίσιο της Ένωσης (...). Η ΕΚΤ θεωρεί ότι οι ως άνω διατάξεις του σχεδίου νόμου θα ενισχύσουν την ικανότητα των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων στα οποία συμμετέχει το ΤΧΣ να αντιμετωπίσουν ευπάθειες αναγόμενες σε προγενέστερο χρόνο, αλλά και τυχόν πρόσθετες προκλήσεις που ίσως ανακύψουν λόγω, αφενός, του αντίκτυπου της νόσου του COVID-19 στην ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού και στην κεφαλαιακή επάρκεια των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων και, αφετέρου, της μελλοντικής σταδιακής άρσης των προστατευτικών μέτρων που έχει λάβει μέχρι σήμερα το ελληνικό κράτος προς αντιμετώπισή τους. Αναμένεται ότι οι διατάξεις του σχεδίου νόμου θα διευκολύνουν τα ελληνικά πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά τις οικείες στρατηγικές προσέλκυσης πρόσθετων κεφαλαίων σε όρους αγοράς, παρέχοντάς τους ταυτόχρονα ευελιξία αναφορικά με τον προγραμματισμό τους ενόψει πιθανών εταιρικών αναδιοργανώσεων εντός των οικείων τραπεζικών ομίλων» («Γενικές παρατηρήσεις», σημεία 2.1, 2.3). Σημειώνεται, τέλος, ότι τα υπό ρύθμιση θέματα του παρόντος Μέρους Β΄, αποτέλεσαν αντικείμενο επισημάνσεων της από 24-2-2021 Έκθεσης Αξιολό-

γησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στο πλαίσιο του καθεστώτος ενισχυμένης εποπτείας (European Commission, «Enhanced Surveillance Report, Greece», σελ. 9 επ., καθώς και σελ. 40 του συνοδευτικού εγγράφου της Έκθεσης, με τίτλο «Commission Staff Working Document»).

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου έκτου

Με το άρθρο αυτό τροποποιείται, μεταξύ άλλων, η παράγραφος 4 του άρθρου 8 του ν. 3864/2010. Στο εδάφιο β΄ της προτεινόμενης παραγράφου 4 ορίζεται ότι: «Η τιμή διάθεσης ή η τιμή κτήσης που καθορίζεται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο μπορεί να είναι χαμηλότερη από την πιο πρόσφατη τιμή κτήσης των μετοχών από το Ταμείο ή την τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή, εφόσον είναι σύμφωνες με τον σκοπό του Ταμείου και την έκθεση της παρ. 1 και εξ αυτού του λόγου συνιστούν επιμελή διαχείριση της περιουσίας του, του Ταμείου υπαγομένου κατά τα λοιπά στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 405 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95)».

Στην προκειμένη περίπτωση προβλέπεται ότι το Τ.Χ.Σ. μπορεί να διαθέτει τις μετοχές του σε τιμή κατώτερη από την πιο πρόσφατη τιμή κτήσης των μετοχών (από το Ταμείο) ή την τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία, καθώς και ότι: πρώτον, αυτή η συμπεριφορά συνιστά επιμελή διαχείριση, εφόσον οι τιμές είναι σύμφωνες με τον σκοπό του Ταμείου και την έκθεση, που το Γενικό Συμβούλιο του Ταμείου έχει λάβει από ανεξάρτητο χρηματοοικονομικό σύμβουλο και στην οποία αιτιολογούνται επαρκώς οι προϋποθέσεις και ο τρόπος διάθεσης των μετοχών, δεύτερον, αν, τυχόν, στη συγκεκριμένη διαδικασία πληρούται η ειδική υπόσταση του άρθρου 390 παράγραφος 1 εδάφιο β΄ ΠΚ (κακουργηματική απιστία), το εν λόγω έγκλημα διώκεται κατ' έγκληση.

α) Η ρύθμιση για την κατ' έγκληση δίωξη ορισμένων εγκλημάτων συνεπάγεται την ίδρυση του δικαιώματος έγκλησης του αμέσως παθόντος από την πράξη, δηλαδή συνιστά αναγνώριση εξουσίας στον φορέα του έννομου αγαθού, να διαθέτει, σύμφωνα με τη βούληση του, το έννομο αγαθό, όταν αυτό πλήττεται από την συμπεριφορά που περιγράφεται ως αξιόποινη στον νόμο και, κατ' αποτέλεσμα, να επιλέγει αν θα ανέχεται προσβολές του, που αλλιώς θα διώκονταν και θα τιμωρούνταν. Η έκταση της διάθεσης του εκάστοτε έννομου αγαθού συναρτάται με το εύρος των προσβολών που τιμωρούνται.

Η περιουσία, ως έννομο αγαθό που προστατεύεται από τις διατάξεις του ΠΚ, αποτελεί ενιαίο σύνολο οικονομικών αγαθών που έχουν εν τοις πράγμασι οικονομική- χρηματική αξία (βλ. Χ. Μυλωνόπουλο, Ποινικό Δίκαιο Ειδικό Μέρος Έκδοση Β΄ σελ. 370 επ.), προστατεύεται δε, ως ενιαίο σύνολο, από συμπεριφορά που προβλέπεται στις οικείες διατάξεις περί περιουσιακών εγκλημάτων του ΠΚ, μεταξύ δε αυτών και η απιστία. Η παροχή εξουσίας διάθεσης – μέσω του δικαιώματος έγκλησης – μόνο του τμήματος του εννόμου αγαθού της περιουσίας του Τ.Χ.Σ., που αφορά η συγκεκριμένη διαδικασία, εφόσον αυτό πλήττεται από συμπεριφορά που πληροί την ειδική υπόσταση του περιουσιακού εγκλήματος της απιστίας, σημαίνει ότι η περιουσία δεν αντιμετωπίζεται ως ενιαίο σύνολο, και βρίσκεται, από πλευράς ποινικής θεωρίας, σε αντίθεση με την έννοια της περιουσίας, όπως αυτή προστατεύεται σε όλο το σχετικό κεφάλαιο του ΠΚ.

β) Η αναγνώριση ως επιμελούς της διαχείρισης σε αυτή την περίπτωση συνιστά, λογικά, πραγμάτωση του σκοπού του Ταμείου, όπως αυτός περιγράφεται στην παρ. 1 εδ. α΄ του άρθρου 2 του ν. 3864/2010, υπό την προϋπόθεση της συμφωνίας με την έκθεση χρηματοοικονομικού συμβούλου. Συνεπώς, η φράση «εφόσον είναι σύμφωνες με τον σκοπό του Ταμείου και την έκθεση της παρ. 1 και εξ αυτού του λόγου συνιστούν επιμελή διαχείριση της περιουσίας του» θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο να αναδιατυπωθεί ως εξής: «εφόσον είναι σύμφωνες με την έκθεση της παρ. 1, πραγματώνουν τον σκοπό του Ταμείου και, εξ αυτού του λόγου, συνιστούν επιμελή διαχείριση περιουσίας».

Περαιτέρω, εφόσον η διαχείριση της περιουσίας στη συγκεκριμένη περίπτωση θεωρείται επιμελής και εκπληρώνει τον σκοπό του Ταμείου, θα ήταν, από πλευράς ποινικής θεωρίας, ορθότερο η εν λόγω συμπεριφορά να εισαχθεί ως ειδικός λόγος άρσης του αδικού της απιστίας.

2. Επί του Άρθρου ένατου

Στο παρόν ορίζονται τα εξής: «Λόγω εκτάκτων συνθηκών που συνδέονται με την πανδημία του κορωνοϊού COVID – 19 και των περιοριστικών μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπισή της, για όσες διαδικασίες ειδικής διαχείρισης η νόμιμη διάρκειά τους, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 69 του ν. 4307/2014 (Α΄ 246) έχει λήξει ή λήγει εντός του χρονικού διαστήματος από την 1η.3.2021 έως και τις 30.6.2021, η διάρκεια αυτή παρατείνεται αυτοδικαίως, κατά έξι (6) επιπλέον μήνες από τη λήξη της νόμιμης διάρκειας των διαδικασιών ειδικής διαχείρισης. Η παράταση του χρόνου της ειδικής διαχεί-

10

ρισης καταλαμβάνει και διαδικασίες, οι οποίες έχουν παραταθεί σύμφωνα με το άρθρο 89 του ν. 4714/2020 (Α' 148), καθώς και με το άρθρο 80 του ν. 4756/2020 (Α' 235), εφόσον η λήξη τους λαμβάνει χώρα κατά το χρονικό διάστημα από την 1.3.2021 έως την 30.6.2021». Παρατηρείται ότι, στην αρχή του πρώτου εδαφίου, τίθεται ο λόγος θέσπισης των διατάξεων του παρόντος. Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεικτικό, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η φράση, «Λόγω εκτάκτων συνθηκών που συνδέονται με την πανδημία του κορωνοϊού COVID – 19 και των περιοριστικών μέτρων που ελήφθησαν για την αντιμετώπισή της,» να διαγραφεί, καθώς προσιδιάζει, ως περιεχόμενο, στην Αιτιολογική έκθεση.

Αθήνα, 10 Μαρτίου 2021

Οι εισηγητές
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής
του Πανεπιστημίου Αθηνών
Νικόλαος Παπαχρήστος
Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών